

Nr 402.

Av herr **Pehrsson** i Göteborg, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition, nr 116, angående omorganisation av det högre skolväsendet m. m.

Kungl. Maj:ts proposition nr 116 till årets riksdag innehåller ett förslag om anordnande i vissa fall av parallellavdelningar vid statens realskolor (sid. 237—238): »Vad vidare beträffar anknytningen till folkskolan, har — — — — — jag som regel, där två eller flera genomgående parallellavdelningar finnas anordnade eller, i något fall, där under förutsättning av samundervisnings införande så kan väntas bliva förhållandet å realskolestadiet, avsett, att en avdelningsserie skall anknyta till folkskolans sjätte klass. Dock har det av principiella skäl, på grund av den nyintagning av lärjungar, som, enligt vad erfarenheten ådagalagt, försiggår i klasserna över de båda lägsta, och som vid samundervisning torde kunna väntas ske i än större omfattning, synts mindre lämpligt att vid fall av tre genomgående parallellavdelningar beräkna dubbelanknytning till tredje folkskoleklassen redan i klass 1. Jag har ansett riktigare att under angivna förutsättning i regel räkna med allenast av avdelning med denna anknytning i klasserna 1 och 2 och två sådana avdelningar i klasserna 3, 4 och 5.»

En parallellavdelning av detta slag föreslås (sid. 262 o. ff.) anordnad vid vart och ett av läroverken i Uppsala, Norrköping, Jönköping, Kalmar, Karlskrona, Hälsingborg, Halmstad, Borås, Karlstad, Kristinehamn, Västerås, Falun, Gävle och Östersund, alltså vid icke mindre än 14 läroverk, vid 4 av dessa, nämligen vid läroverken i Halmstad, Kristinehamn, Falun och Östersund, dock endast i fall av samundervisning.

Dessa avdelningar skulle tydligen komma att sakna direkt anknytning till folkskolan, och inträdet i dem skulle således rent av förutsätta såsom absolut nödvändigt privatundervisning i stor utsträckning för samtliga inträdesökande. Detta synes stå i strid mot grundtanken i propositionen i övrigt och jämväl mot den av alla godtagna principen, att en högre skolform bör direkt anknyta till någon klass i en lägre.

Förslaget synes även sakna varje stöd av föregående utredning eller tillstyrkan av vare sig skolkommissionen, skolsakkunniga eller myndigheter, och någon föregående erfarenhet torde knappast heller kunna åberopas.

Då det nu likväl föreslås icke mindre än 14 sådana avdelningar, kunde man vänta, att skälen för deras införande skulle vara synnerligen starka. Så kan emellertid knappast sägas vara förhållandet. Som skäl anföres endast

»den nyintagning av lärjungar, som enligt vad erfarenheten ådagalagt, föresiggår i klasserna över de båda lägsta, och som vid samundervisning torde kunna väntas ske i än större omfattning». Den omfattning, denna nyintagning hittills tagit, tyckes ej vara så särdeles stor. Höstterminen 1926 intogos i dessa 14 läroverk sammanlagt 40 elever i klass 3 och 32 i klass 4, och då äro häri inräknade samtliga i klasserna 3 och 4 intagna, således även de, som komma från annat läroverk. Och vad angår samundervisningens inverkan på här föreliggande spörsmål, torde böra påpekas, att parallellavdelningar endast i klasserna 3—5 föreslås vid icke mindre än 8 läroverk, nämligen i Uppsala, Norrköping, Jönköping, Hälsingborg, Borås, Karlstad, Västerås och Gävle, där enligt den kungl. propositionen endast gossar skulle ha tillträde till realskolan. Däremot tyckes helt och hållet förbises den inverkan införandet av de föreslagna på 6-årig folkskola byggande 4-klassiga realskolelinjerna skulle ha. De, som söka inträde i realskolan över klass 2, torde huvudsakligen omfatta följande kategorier: 1) sådana som förut sökt inträde i lägre klass, men antingen blivit kuggade eller också, ehuru godkända, ej kunnat vinna inträde på grund av bristande utrymme; 2) sådana som av en eller annan anledning ej kunnat bestämma sig tidigare och 3) gossar från landsbygden. Men det är ju just för dessa båda senare grupper, som den 4-klassiga realskolan skulle vara särdeles lämplig.

Om därför anordnandet av parallellavdelningar omfattande endast klasserna 3—5 redan under nuvarande förhållanden synes mindre välbetänkt, tyckes detta i ännu högre grad bliva fallet vid läroverk, där 4-klassig realskolelinje finnes. Överhuvud synes olämpligheten av dylika stympade parallellavdelningar vara så stor, att de ej torde böra ingå som en normal del av skolsystemet.

Däremot tyckes det vara ett verkligt behov för de trakter, där ovannämnda 14 läroverk ligga, att dessa anordnas med parallellavdelningar ända från första klassen. Alla ha de nu minst 2, någon av dem 3 genomgående, fullsatta eller åtminstone väl besökta parallellavdelningar; på en del av dessa platser torde förhållandena vara sådana, att årligen ett större eller mindre antal sökande till första klassen ehuru godkända måste avvisas på grund av bristande utrymme; vid 6 av de nämnda läroverken föreslås, att flickor skola få tillträde till realskolan. Om därför icke på dessa platser möjligheterna till högre teoretisk undervisning skola bliva avsevärt minskade, torde deras läroverk mer än väl behöva genomgående parallellavdelningar från första klassen jämte den nya 4-klassiga på genomgången folkskola byggande realskolelinjen.

På grund av vad jag härovan anfört tillåter jag mig, under förutsättning av riksdagens bifall till kungl. propositionen i övrigt, hemställa,

att riksdagen måtte besluta att avslå det i den kungl. propositionen framställda förslaget om anordnande av parallell-

avdelningar, varigenom den 6-åriga realskolan skulle under i kungl. propositionen angivna förutsättningar anordnas med parallellavdelningar endast till klasserna 3—5 och att sålunda den 6-åriga realskolan måtte anordnas med parallellavdelningar till klasserna 1—5 vid läroverken i Uppsala, Norrköping, Jönköping, Kalmar, Karlskrona, Hälsingborg, Borås, Karlstad, Västerås och Gävle samt i fall av samundervisnings införande i Halmstad, Kristinehamn, Falun och Östersund.

Stockholm den 18 mars 1927.

Per Pehrsson.
